

sålunda blifvit anfördt, får Riksdagen i underdånighet anhålla, att § 2 i nådiga kungörelsen den 24 Oktober 1864 måtte så förändras, att der stadgas: att ledamöterna i direktionerna för länens lasarett och kurhus hädanefter väljas för tre år; att hvarje år tvenne ledamöter afgå, första och andra året efter det nya stadgandets utfärdande efter lottning emellan de förut varande; att afgående ledamot kan återväljas; att om ledamot, under den tid uppdraget fortfar, afgår från direktionen, den i hans ställe valde ledamoten inträder i den afgågne ledamotens tur; att direktionen bör hvarje år hos landstinget anmäla, hvilka ledigheter inom direktionen äro att återbesätta; att på landstinget må ankomma att, om så lämpligt anses, välja en eller flere suppleanter att vid inträffande förfall inträda i direktionen.

Riksdagen framhårdar etc.

Stockholm den 24 April 1878.

N:o 17.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 2 Maj 1878.
 — — — — — Andra Kammaren den 2 — —

Riksdagens underdåniga skrifvelse, angående ändring i gällande stadganden om val till organist och klockare.

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 26.)

I underdånig skrifvelse den 18 Juni 1866 anhöllo Rikets Ständer, att Eders Kongl. Maj:t täcktes, med ändring af gällande stadganden an-

gående val af klockare, organist och annan kyrkobetjening, i nåder förordna, dels att desse tjenstemän och betjente, klockare dock så vida med denna befattning ej förenades folkskoleläraretjenst, skulle, sedan förslag blifvit af kyrkoherden upprättadt, af honom och församlingen gemensamt väljas, samt rösterna dervid beräknas, på sätt i förordningen den 21 Mars 1862 om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd funnes stadgadt, dels ock att, med bibehållande af den ordförande i skolråd tillagda vidsträcktare rösträtt vid val af folkskolelärare, församlingens rösträtt vid dylikt val måtte efter enahanda grund utgöras. Efter det Eders Kongl. Maj:t den 5 Januari 1869 öfverlemnadt denna Rikets Ständers skrifvelse jemte öfver densamma afgifna underdåniga utlåtanden af samtliga domkapitel, äfvensom af Hof- och Stockholms stads konsistorium till den för kyrkolagens omarbetning förordnade komité, har denna komité, som ej till behandling upptagit frågan om val till folkskolelärare, uti sitt den 2 Oktober 1873 afgifna förslag till kyrkolag och kyrkostadgar, beträffande tillsättning af klockare-, organist- och kyrkosångaretjenst, hemställt, att, sedan kyrkoherden på förslag uppfört tre de skickligaste och mest tjenlige bland de sökande eller, om ej tre behörige sökande vore till, så många, som sig anmält och behörige funnes, kyrkorådet skulle till tjensten utnämna en bland de sålunda föreslagne; dock att kyrkorådet kunde, om endast en sökande vore på förslaget uppförd, förordna, att åtgärder för tjenstens tillsättande skulle å nyo i laga ordning vidtagas; innehållande förslaget särskilda bestämmelser i fråga om klockares tillsättande inom Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän, nemligen, att derstädes må, utan att förslag blifvit upprättadt, bland anmälde sökande, som behörige finnas, den till klockare antagas, om hvilken församlingen i kyrkostämma enhälligt eller genom mer än hälften af de afgifna rösterna sig med kyrkoherden förenar; men att, om ej kyrkoherden och församlingen genom sådant samrådsval kunna förena sig om antagande af någon bland de sökande, med tjenstens tillsättande då skall förfaras på sätt i förslaget stadgas för rikets öfriga delar. Om lärarebefattning i folkskola vore med klockaretjenst förenad, skulle med tillsättning af de förenade tjensterna förhållas på sätt om tillsättning af folkskoleläraretjenst vore förordnad. Vore åter organisttjenst förenad med klockaretjenst, skulle med tillsättningen förfaras på sätt om klockaretjenst vore stadgadt.

I den motivering, hvarmed dessa bestämmelser blifvit beledsagade, har komitén anført, att de kyrkliga intressen, som vid tillsättning af

klockare, organister och kyrkosångare borde påaktas, skulle, i komiténs tanke, i de flesta fall blifva bättre tillgodosedda af kyrkoråden än af församlingarne sjelfva. Komitén förestälde sig, att den utvidgning af kyrkorådets befogenhet, som dess förslag innebure, möjligen skulle i någon mån bidraga till lifvande af dessa myndigheters verksamhet och höjande af deras anseende inom församlingarna. Det undantagsförhållande, som i fråga om ordningen för tillsättning af klockare från äldre tider varit gällande inom Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän, hade nära nog antagit karakteren af ett privilegium för nämnda provinser. Af denna anledning hade nyss berörda undantagsstadgande blifvit i lagförslaget upptaget.

Emellertid öfverlemnade Riksdagen i underdånig skrifvelse den 19 Maj 1874 till Eders Kongl. Maj:t en af Riksdagen för dess del beslutad författning om ändring i gällande stadganden angående val till organist och klockare i samma syfte, som angifvits i Rikets Ständers ofvan omförmälda skrifvelse af den 18 Juni 1866; men förklarade Eders Kongl. Maj:t i nådig skrifvelse den 9 Januari 1875, att, när denna, af Riksdagen för dess del beslutade författning afsåge ändring af kyrkolag och således, enligt 87 § 2 mom. af Regeringsformen, icke kunde genomföras utan samtycke af allmänt kyrkomöte, men Eders Kongl. Maj:t ej funnit skäl att kalla kyrkomöte, som då nyligen varit församladt, att åter före 1875 års riksdag sammanträda, samt — vid pröfningen af det utaf utsedde komiterade utarbetade förslag till ny kyrkolag frågan om en lagförändring i den af Riksdagen åsyftade riktning kunde komma under öfvervägande, Riksdagens berörda förslag fått förfalla.

Riksdagen har nu, då lagtima kyrkomöte under årets lopp kommer att sammanträda, samt då, efter de många anmärkningar, som mot förslaget till ny kyrkolag vid granskningen i Högsta Domstolen förekommit, ovisst torde vara, om och när detta förslag kan komma att för Riksdag och kyrkomöte framläggas, funnit tidpunkten vara inne att, derest icke frågans slutliga afgörande skall komma att allt för länge uppskjutas, i hufvudsak förnya sitt år 1874 fattade beslut.

Mer än en mening torde icke finnas derom, att den röstöfvervigt, som vid val till organist och klockare enligt gällande lag är tillerkänd kyrkoherde, icke lämpar sig efter nutidens förhållanden och folkets bildningsgrad. En lagförändring härutinnan är således af behovet påkallad. Enligt Riksdagens åsigt bör dock det anmärkta förhållandet afhjelpas på annat sätt än det af kyrkolagskomitéen föreslagna. Riksdagen

kan nemligen icke inse, hvarföre, såsom komitén anfört, de kyrkliga intressena i detta hänseende skulle bättre tillgodoses af kyrkoråden än af församlingarna sjelfva. Då det ej kan anses mera maktpåliggande att utse klockare och organist än att välja prest, torde de förre likaväl som presten lämpligen kunna och böra tillsättas omedelbart af församlingarna; och anser Riksdagen fortfarande, beträffande de ifrågavarande valen, att dervid böra följas de grunder för röstberäkningen, hvilka i afseende på kyrkostämman i allmänhet äro gällande.

Hvad angår de undantagsbestämmelser, hvilka för närvarande gälla i fråga om tillsättning af klockare inom Skåne, Halland, Blekinge och Bohus län, så äro dessa bestämmelser icke att betrakta annorlunda än såsom en undantagslag, som lika med annan lag kan af den lagstiftande makten ändras; och att göra nämnda provinser i detta hänseende likställda med landets öfriga delar synes vara desto mera lämpligt, som redan nu, i fall vid samrådsvalet kyrkoherde och församling ej kunna komma öfverens, tillsättningen måste ske efter de allmänna grunderna för klockareval.

På grund häraf har Riksdagen för sin del antagit följande:

»Förordning angående ändring i gällande stadganden om val till organist och klockare.

Med ändring af nu gällande stadganden angående val till organist och klockare förordnas, att desse skola, sedan förslaget blifvit af kyrkoherden i föreskrifven ordning upprättadt, af församlingen bland de föreslagne väljas samt rösterna beräknas enligt de grunder, som för rösträtt vid kyrkostämman i allmänhet äro bestämda.»

Med underdånig anmälan härom framhärdar Riksdagen o. s. v.

Stockholm den 2 Maj 1878.